

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.409/2023/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. szeptember 19.
Az ügy tárgya: emberölés büntette és más bűncselekmények
Terhelt: ...
Első fok: Debreceni Törvényszék, 24.B.295/2022/52., ítélet, tárgyalás, 2023. április 24.
Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.I.456/2023/13., ítélet, tárgyalás, 2023. október 24.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Debreceni Törvényszék 24.B.295/2022/52., illetve a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.456/2023/13. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Debreceni Törvényszék a 2023. április 24-én kihirdetett 24.B.295/2022/52. számú ítéletével a terheltet emberölés büntettének kísérlete [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), b) d), f) és k) pont], 3 rendbeli kiskorú veszélyeztetésének büntette [Btk. 208. § (1) bekezdés] és kapcsolati erőszak büntette [Btk. 212/A. § (2) bekezdés a) pont II. fordulat] miatt halmazati büntetésül életfogytig tartó, fegyházban végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban 35 év elteltével bocsátható feltételes szabadságra.

Megszüntette a terhelt szülői felügyeleti jogát kiskorú tanú 1 és kiskorú személy 1 nevű gyermekei tekintetében.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések folytán eljáró Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. október 24-én meghozott Bf.I.456/2023/13. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A terhelt tanú 2 sértett sérelmére elkövetett, a II/a. tényállási pontban írt cselekményét testi sértés büntettének kísérleteként [Btk. 164. § (1) bekezdés, (3) bekezdés], míg a néhai sértett sérelmére elkövetett cselekményt emberölés büntettéként [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), b), d) és k) pont] pont minősítette. A terheltet végleges hatályú foglalkozástól eltiltásra is ítélte minden olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll. Egyebekben az ítéltábla a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege az alábbi.

[4] I. tényállási pont: a terhelt és tanú 2 2004. óta élnek élettársi kapcsolatban. Kapcsolatukból három gyermek született: kiskorú tanú 4 (született: 2004.), kiskorú tanú 1 (született: 2006.) és kiskorú személy 1 (született: 2012.). cím 1 alatti házukban éltek. A telken két épület van, az egyik épületben lakott a terhelt az élettársával, tanú 2-vel, valamint legfiatalabb gyermekükkel, kiskorú személy 1-gyel, míg a másik épületben kiskorú tanú 4 és kiskorú tanú 1 sértettek éltek.

[5] A terhelt 2015. évtől kezdődően rendszeresen, eleinte hetente, majd később napi szinten fogyasztott nagyobb mennyiségű alkoholt, amitől többnyire már a délelőtti órákban ittas állapotba került. Ilyenkor agresszívvá vált. A terhelt 2021. év végére munkanélkülivé vált, állandó jövedelemmel nem rendelkezett. Élettársa, tanú 2 munkaviszonya 2021. decemberében szűnt meg. Emiatt a család folyamatosan anyagi nehézségekkel küzdött.

[6] A terhelt alkalmi munkákat vállalt lakóhelyükön, mint ház körüli munkákat, favágást. Rendszeresen eljáró néhai sértett cím 2 szám alatti ingatlanára, hogy a ház körüli munkákat elvégezze, mint favágást, kerti munkákat. Néhai sértett egyedül élt. 70 éves kora ellenére a korával járó betegségeken kívül, mozgásszervi megbetegedésben nem szenvedett. Önmagát képes volt ellátni, de a terhelt, szomszédjai, tanú 5 és tanú 6 segítségét szívesen fogadta, magánya miatt.

[7] Az anyagi nehézségek miatt gyakran vita alakult ki a terhelt és élettársa között. Előfordult az is, hogy tanú 1 és tanú 4 nevű gyermekeivel is veszekedett azért, amiért nemtetszésüket fejezték ki italozó életmódja és viselkedése miatt. Ezen alkalmakkor a terhelt rendszeresen, hangosan szidalmazta, valamint trágár kifejezésekkel illette és hűtlenséggel vádolta élettársát, tanú 2 sértettet. A terhelt szóbeli agressziója mellett rendszeresen bántalmazta is tanú 2-t, kis erővel többször pofon vágta, mely bántalmazások során tanú 2-nek néhány alkalommal a szeméi alatt elszíneződött a bőr, a bántalmazások miatt azonban orvosnál sem járt. Mind a három kiskorú gyermek rendszeresen fül-, és szemtanúja volt édesanyjuk, tanú 2 sértett elleni szóbeli és fizikai erőszaknak, melynek során előfordult, hogy kiskorú tanú 1 vagy kiskorú tanú 4 megpróbálta lefogni a terheltet, hogy ne bántalmazza tovább édesanyjukat, ilyen alkalmakkor azonban többször a gyermekeket is megpofozta a terhelt, nemritkán eszközzel is bántalmazta őket. A terhelt italozó életmódjával élettársát és gyermekeit súlyos nélkülözésnek is kitette azzal, hogy az egyébként is kevés jövedelemből élő család bevételeinek nagyobb részét saját alkoholfogyasztásának finanszírozására fordította, veszélyeztetve ezzel a gyermekek étkeztetését, iskoláztatását és egészségügyi ellátását is.

[8] II/a. tényállási pont: a terhelt 2021. november hónaptól kezdődően település 1-en dolgozott tanú 7 építési vállalkozó alkalmazásában, ahonnan 2021. november 27. napján

hazautazott azért, mert az ugyancsak településükön élő féltestvére, személy 2 közlekedési baleset következtében elhunyt. A temetést követően a terhelt nem utazott vissza település 1-re dolgozni, hanem otthon maradt, ahol ismételten egész napos italozással töltötte idejét.

[9] 2021. december 18. napján a cím 1 szám alatti lakásán tartózkodott a terhelt, ahol egész nap alkoholt fogyasztott, melynek hatására az esti órákra erősen ittas állapotba került. Minden indok nélkül vitatkozni kezdett élettársával, tanú 2 sértettel, melynek szem- és fültanúja volt a 9 éves kiskorú személy 1 is. A terhelt hangosan kiabált tanú 2 sértettel azt hangoztatva, hogy biztosan megcsalja őt. A késő esti órákban tanú 2 sértett és kiskorú személy 1 is a hálósobában tartózkodtak, az ágyon feküdt kiskorú személy 1, mellette pedig édesanyja, tanú 2 sértett. Kiskorú személy 1 nem tudott elaludni, mert a terhelt továbbra is hangosan szidalmazta élettársát, tanú 2-t.

[10] A vita során 23 óra körül a terhelt indulatosan kiszaladt a szobából a konyhába és a konyhaszekrény egyik fiókjából magához vett egy 14 centiméteres markolatú, 11 centiméter pengehosszúságú, egy élű, lekerekített hegyű, emberi élet kioltására is alkalmas csontozókést. Ezután a csontozó késsel a kezében visszasietett a szobába, és „most megdöglesz” felkiáltással a kést kis erővel tanú 2 sértett nyakához szorította. A terhelt cselekményét látva kiskorú személy 1 hangosan sírni kezdett, melynek hatására a terhelt a kést elvette a sértett nyakától.

[11] Tanú 2 sértettnek orvosi ellátást igénylő sérülése nem keletkezett, azonban a terhelt kb. 3-5 centiméter hosszúságban felsértette a bőrt a nyakán. A csontozókéssel már közepes erővel életveszélyes, akár halálos sérülés is okozható a nyaki képletek (nyaki verőér, nyaki visszer, bolygóideg, légcső) átmetszésével.

[12] II/b. tényállási pont: a terhelt 2021. december 30. napján egész nap alkoholt fogyasztott a lakásban, melynek hatására ittas állapotba került. Ezen a napon is vitába keveredett élettársával, melynek kiváltó oka az volt, hogy tanú 2 nemtetszését fejezte ki a terhelt italozó életmódja miatt és azért, mert a család megélhetésére, valamint a gyermekek iskoláztatására félretett pénzt ismét alkoholra költötte. 2021. december hónapban zálogházba kellett emiatt adni a családi ékszereket a szükséges kiadások fedezése, valamint a gyermekek szükségleteinek biztosítása céljából.

[13] A fenti napon a terhelt elfogyasztott kb. fél liter tömény alkoholt, 10-11 üveg sört, valamint 2 liter bort is, amitől a késő délutáni órákra már erősen ittas állapotba került. 18 óra körül a ház nyári konyhájába ment, ahol magához vette a disznóvágáshoz használt, henger alakú, 37 centiméter hosszúságú, kb. 3 centiméter átmérőjű, fém taglózópisztolyt, melynek beütőszége 62 milliméter hosszúságú és 11,82 milliméter átmérőjű. Tölténnyel megtöltötte, további három tartalék töltényt is magához vett, majd ezeket a 14 cm markolatú, 11 cm pengehosszúságú, egyélű, lekerekített hegyű, emberi élet kioltására is alkalmas késsel együtt egy csikos szatyorba tette. Egy fél literes flakonba benzint és olajat öntött, majd azzal egy fekete harisnyát átitatva lezárta és szintén a szatyorba tette.

[14] Látva a készülődést tanú 2 megkérdezte a terhelttől, hogy ez mire kell, mire a terhelt csak annyit felelt, hogy: „égni fog”. Tanú 2 számára ekkor már egyértelművé vált, hogy a terhelt valamilyen személy elleni erőszakos cselekményt készül elkövetni, és azt a személyt fel is fogja gyújtani. Ezért tovább vitatkozott a terhelttel és kérlelte, hogy maradjon otthon, azonban a terhelt erre annyit válaszolt, hogy: „Meg kell tennem!”. Ezután a terhelt magához vett egy üveg pezsgőt, a fülébe tette kiskorú tanú 4 Hama típusú, kék színű fülhallgatóját, és elindult kerékpárral néhai sértettnek a cím 2 szám alatti házához. A sértettnél korábban már végzett alkalmi munkát, így anyagi körülményeit, helyzetét ismerte.

[15] 18 óra után nem sokkal a terhelt megérkezett néhai sértett lakóházához, kerékpárját az utcai kapunak támasztotta és becsengetett, mire a sértett kiment a ház elé. A terhelt közölte

vele, hogy boldog új évet szeretne kívánni és odaadta a pezsgőt, mire a sértett behívta őt a házába. A konyhában leültek és beszélgetni kezdtek, miközben a sértett házi pálinkával kínálta a terheltet. Miután közösen elfogyasztottak két-két fél dl. pálinkát, a terhelt és a sértett tovább beszélgettek, majd átmentek az előszobából jobb kézre nyíló szobába.

[16] Ennek során a terhelt a magával vitt szatyorból hirtelen elővette az előre megtöltött és elsütésre előkészített taglózópisztolyt, azt a sértett bal füle elé tette, és elsütötte. Ennek következtében a sértett a bal fül előtt 1 cm-re egy szabályos, 1 cm-es körkörös jellegű anyagihiányt szenvedett, amelynek az állszöglet felé eső szélén egy 7 mm-es lebenyes bőrdarab keletkezett. A bemeneti csatorna kissé ferdén és lefelé az állkapocs irányába végződött, lágyrésszel. Ezen sérülés kissé ferdén, lefelé az állkapocsszöglet irányába végződik, az alapján lágyrésszel. A sérülés alatt 15 mm-re a bőr felszínén egy 18 mm-es, felette a 14 mm-re a bőr felszínén egy 11 mm-es körkörös jellegű kormosan pörkölődött terület keletkezett.

[17] A sértett nem szédült el, hanem védekezni kezdett, azonban az idős kora miatt meggyengült fizikai állapota folytán a 70 éves sértett nem tudott érdemi ellenállást kifejteni a 38 éves, jó fizikumú terhelttel szemben. A védekezés során a sértett az alábbi sérüléseket szenvedte el: a balkéz háton a II-V. ujj közézközépcsont-bütyök vetületében egy 6x6 cm-es livid vörhenyes színű területet, a bal kéz IV-V. ujj középső ujjperc ízületének megfelelően egy-egy 15 mm-es livid vörhenyes területet, a bal kéz IV. ujj középső ujjperc ízületének megfelelően egy ferde 4 mm-es egyenetlen szélű és falú folytonosságmegszakadást, a bal kéz IV. ujj középső ujjpercén ferde, 10 mm-es éles szélű és falú folytonosságmegszakadást és a jobb könyökcsúcs területében egy 3x3 mm-es livid vörhenyes sérülést.

[18] A terhelttel való kölcsönös dulakodás folytán a sértett az alábbi további sérüléseket szenvedte el: mindkét emlő felső-külső quadrásában 1-1 4x4 cm-es halvány kékes-zöld színű bevérzést és a jobb felkar felső harmadában a belfelszínnek megfelelően egy 7,5x2,5 cm-es kékes-livid színű elmosott szélű sérülést.

[19] Ezután a terhelt a kezében tartott taglózópisztollyal közepes-nagy erővel több ízben megütötte a sértettet a fején, melynek hatására a sértett, legalább 18 rendbeli vágott sérülést szenvedett el: a bal szemöldök külső széle felett 3 cm-re a homlok irányában egy 3,5 cm-es hosszanti lefutású éles falú és szélű folytonosságmegszakadást, a bal szemöldök középső harmadától a homlok irányában egy 9,5 cm-es, 3 cm-re tátongó éles szélű és falú folytonosságmegszakadást, melyek alapját a törött koponyacsontok és a roncsolt agyállomány képezi, az orrgyöktől 6 cm-re a homlok irányába 2 rendbeli 16 mm-es hosszanti lefutású, éles szélű és falú folytonosságmegszakadások, a jobb szemöldök belső szélétől egy 62 mm-es hosszanti lefutású, éles szélű és falú folytonosságmegszakadást, melynek sebalapot a törött koponyacsont képez, a sebek szabálytalan V-alakban nyitott szárral az orr felé helyezkednek el, a jobb szemöldök belső szélétől egy 62 mm-es hosszanti lefutású éles szélű és falú folytonosságmegszakadást, mely sebalapon darabosan törött koponyacsont és agyállomány található, a jobb szemöldök középső harmadától a homlok irányába egy harántirányú 21 mm-es és kissé ferde 20 mm-es széles szélű és falú folytonosságmegszakadást, a jobb fülkagyló felett kissé ferde lefutású 14 mm-es éles szélű és falú folytonosságmegszakadást, a sebszél szabálytalan V-alakú, nyitott szárral a fül irányába helyezkedik el, sebalapon a koponyacsont látható, a jobb fül mögött 2,5 cm-re egy 2 cm-es éles szélű és falú V-alakú folytonosságmegszakadást, sebalapon lágyrész található, a seb körül bevérzés keletkezett, a jobb fülkagyló felső íve mögött 4 cm-re szabálytalan V-alakú, 2,4 cm-es éles szélű és falú folytonosságmegszakadást, a sebalapon lágyrész található, a hajas fejbőrön a jobb homlok és a falcsont határon egy 5 cm-es hosszanti lefutású, éles szélű és falú folytonosságmegszakadást, illetve a bal lábszár elülső felszínén a középső harmadában egy 22 mm-es éles szélű és falú folytonosságmegszakadást, amely sebalapon lágyrész található.

[20] Néhai sértett a ház előszobájában összeesett, amelynek következtében az alábbi sérüléseket szenvedte el: az orrgyökön az orrhátra kiterjedő 5 és 10 mm-es hámhórszólást, a jobb szem felső és alsó szemhéjon összességében 5 cm-es livid vörhenyes bevérvést, a bal alsó szemhéjon egy 2,5 cm-es livid vörhenyes bevérvést, a bal falcsontról centrumában a hajszál fejbőrön 6 cm-es kissé duzzadt livid bevérvést, illetve 3 cm-es hosszanti jellegű hámkarcolást, a bal fül felett 13 cm-re a fejtető irányában egy 6,5 cm-es szabálytalan csillag alakú egyenetlen szélű és falú folytonosság-megszakadást, a bal falcsontról vetületében egy halvány 4 cm-es kissé livid bevérvést, a bal falcsontról homlokcsont határán egy 8 mm-es egyenetlen szélű és falú folytonosság-megszakadást, amely alapján az ép koponyacsont található.

[21] Ezután a terhelt a hátán fekvő, élettelen sértetthez lépett és lehúzta az egyik ujjáról a lila köves, 4,4 gramm súlyú, 14 karátos, 39.160 forint értékű aranygyűrűjét, valamint a 3,3 gramm súlyú, fehér kövekkel kirakott, 35.000 forint értékű fülbevalót kitépte a füléből. Ennek következtében a sértett bal fülcimpája mögött egy 13 mm hosszán folytonosság-megszakadás keletkezett, a bal fülcimpán a fülbevaló lyukasztása körül egy 6 mm-es folytonosság-megszakadás és bevérvés keletkezett, illetve a jobb fülcimpán a fülbevaló-lyukasztástól egy 12 mm-es hosszanti egyenetlen szélű és falú folytonosság-megszakadás keletkezett. A terhelt figyelmetlensége folytán a belső szobában elhagyta a Hama márkajelzésű, világoskék színű, zsinórral és fehér szilikon fül dugóval kialakított headset-et.

[22] Ezt követően a terhelt az előszobában lévő, fából készült ruhafogast a rajta lévő ruhadarabokkal együtt a sértett mellé borította, majd elővette a magával vitt szatyorból az előre elkészített benzín-lánckenőolaj égésgyorsító keveréket, és azt a ruhafogasra, illetve a sértett teste köré locsolta. Majd egy gyufával az egészet meggyújtotta, melynek hatására az előszobában, a sértett teste mellett tűz keletkezett. Ezt követően a terhelt magához vett a konyhaasztalról az üveg félig telt házi pálinkát és az eltulajdonított ékszerekkel együtt 20 óra körül elhagyta a házat.

[23] Néhai sértett a tűz keletkezésekor már nem élt, így fájdalmat nem érzett. IV. fokú égési sérülést szenvedett el a kismedencén, az alhas és a nemi szervek környékén, illetve az alsó végtagokon.

[24] Ezután a terhelt kerékpáron a sörözőbe ment, ahol folytatta az italozást. 22 óra körül a terhelt elindult haza a sörözőből, azonban ekkorra már annyira ittas állapotba került, hogy a kerékpárral elesett és nem volt képes felállni. Ezért 22 óra 10 perc körül felhívta telefonon az élettársát és közölte vele, hogy itassága miatt nem tud hazamenni, küldje oda a sörözőhöz fiát, kiskorú tanú 4-et. Eközben az utcán egy általa ismeretlen személy meglátta őt és állapota miatt mentőt hívott hozzá. A terhelt azonban közölte, hogy nincs szüksége orvosi ellátásra, így végül a mentő nem szállította őt el. Pár perc elteltével megérkezett kk. tanú 4, akinek kb. 10 percig tartott, mire fel tudta segíteni az úttesten kerékpárja mellett fekvő terheltet, majd együtt hazasétáltak.

[25] A terhelt és kiskorú tanú 4 23 óra körül érkezett haza. A konyhában tanú 2 már várt rájuk. Mikor meglátta, hogy a terhelt tiszta vér, megkérdezte, hogy mi történt, mire ő csak annyit felelt, hogy elesett. Tanú 2 eközben észlelte, hogy még mindig a terheltnél van az szatyor, amit indulás előtt magával vitt, ezért belenézett és ekkor meglátta, hogy a taglózópisztoly, ami egy fekete színű pulóverbe volt becsavarva, tiszta vér. A nagy mennyiségű vér látványától és szagától tanú 2 rosszul lett és kiment a ház udvarára, majd miután visszatért a konyhába és átnézte még egyszer a szatyrot, ekkor látta meg, hogy abban benne volt a terhelt által magával vitt kenyérszeletelő kés, valamint egy pálinkás üveg is, amely ekkor már szinte üres volt. Ekkor számára már nyilvánvalóvá vált, hogy a terhelt valóban elkövetett valamilyen személy elleni erőszakos cselekményt. Ezért kiabálni kezdett vele, hogy mit csinált, miért véres minden. Erre a terhelt teljes nyugodtsággal csak annyit felelt, hogy: „Megöltem az öregasszonyt!”. Tanú 2 tovább kiabált vele, hogy kiről beszél,

majd a terhelt közölte, hogy néhai sértettnél volt és megölte őt. Tanú 2 ekkor tovább kiabált vele, hogy mit tett, azonban a terhelt válaszként csak annyit mondott, hogy „meg kellett halnia”.

[26] Tanú 2 számára az is nyilvánvalóvá vált, hogy a rossz anyagi körülményük miatt biztosan pénzt akart szerezni a terhelt, ezért megkérdezte, hogy mit hozott el a sértettől. Ekkor a terhelt a szatyorból elővette a sértett füleiből kitépett egy pár arany fülbevalót, valamint a sértett arany gyűrűjét, melyek ugyancsak véresek voltak. A kiabálást meghallva időközben a konyhába érkezett kiskorú tanú 1 és kiskorú tanú 4 is. Ekkor a terhelt a véres taglópisztolyt odaadta a lányának és rákiabált, hogy mossa el azokat, az élettársát pedig arra szólította fel, hogy a szatyrot égesse el.

[27] Az ékszereket kiskorú tanú 4-nek adta oda ugyancsak azzal a felszólítással, hogy mossa meg azokat. Mivel a terhelt ekkor már annyira ittas állapotban volt, hogy félelmükben sem tanú 2, sem a gyermekek nem mertek vele ellenkezni, ezért tanú 2 a szatyrot a lakóházban lévő kályhában eltűzelte, kiskorú tanú 4 pedig az ékszereket mosta meg a vértől, míg kiskorú tanú 1 átvitte a disznótaglózót a másik házba. Mivel azonban annyira véres volt, hogy rosszul lett a látványától, így visszament és odaadta az édesanyjának, így azt ő mosta meg végül is. Ezalatt tanú 2 tovább kiabált a terhelttel, hogy mégis hogyan volt képes ilyet tenni, hiszen ezzel tönkretette a családjuk életét, azonban a terhelt erre csak annyit felelt, hogy: „megérdemelte”.

[28] 2021. december 31. napjának reggelén a terhelt már a reggeli órákban elkezdte az alkoholfogyasztást és felszólította tanú 2-t, hogy a néhai sértettől elhozott ékszereket a gyerekekkel vigyék el egy zálogházba, azonban tanú 2 közölte, hogy erre nem hajlandó, és a gyerekeknek is megtiltotta ezt, nehogy bajba keveredjenek. Ezt követően a terhelt az ékszereket egy nylonzacskóba rakta, majd elrejtette a ház egyik szekrényén lévő vázába.

[29] Néhai sértetten a fenti bántalmazás során legalább 18 rendbeli vágott és 14 rendbeli tompa erőbehatás érvényesült, emellett IV. fokú égési és 1 rendbeli taglópisztolytól keletkezett, csontthiánnal járó sérülést szenvedett el. A sértett a hajas fejbőrben és az arc lágyrészeiben bevérzéseket, az arckoponya, az agykoponya és a koponyaalap többszörös, darabos törését, kiterjedt lágyburok alatti vérgyülemet, többszörös agyzúzódást, valamint a nyaki lágyrészekben a bal oldalon bevérzéseket szenvedett. Emellett a légutakban kevés véres tartalom, shockos véreloszlású vesék és máj, a kismencedei szervek hőhatásra történő károsodása, illetőleg az alhas, a nemi szervek és környékének, valamint az alsó végtagok egy részének IV. fokú égése volt megállapítható.

[30] Néhai sértett halála erőszakos úton, traumás shock következtében jött létre a fentebb részletezett bántalmazás eredményeként. A halálos eredményt a fejtájékot ért nagyszámú vágott sérülés okozta, az arckoponya, az agykoponya, valamint a koponyaalap többszörös darabos törése és a következményes lágyburok alatti vérgyülem és az agyzúzódások révén. A bántalmazás során elszenvedett sérülések és a halál beállta között közvetlen ok-okozati összefüggés állapítható meg. A sértett sérülései olyan súlyosak voltak, hogy életét az idejekorán érkező szakszerű orvosi segítség nyújtás sem tudta volna megmenteni.

[31] A terhelt alkoholizáló életmódja, élettársával, tanú 2-vel, illetve kk. tanú 1 és kk. tanú 4 nevű gyermekeivel szembeni rendszeres erőszakos és agresszív magatartása, valamint kk. személy 1 jelenlétében megvalósított II/a. tényállásban részletezett cselekménye, továbbá a néhai sértett sérelmére elkövetett életellenes cselekmény átélése súlyos fokban veszélyeztette kiskorú személy 1, kiskorú tanú 1 és kiskorú tanú 4 gyermekek egészséges és harmonikus pszichés, érzelmi és erkölcsi fejlődését.

[32] II. 1. A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a felülvizsgálatot megalapozó törvényi ok (Be. 649. §) felhívása nélkül.

[33] Indítványában a terhére rótt emberölés büntettének minősítését kifogásolva mind cselekménye szándékosságát, mind pedig a terhére rótt minősítő körülmények megállapítását vitatta. Álláspontja szerint a cselekmény valójában akként folyt le, hogy a sértett nézegetni kezdte az általa magával vitt, az élet kioltására alkalmatlan taglózót, ezért ő az eszköz után nyúlt. A sértett azonban kirántotta a kezéből a taglózót, amit ő fenyegetésként észlelt, és „ez az állapot korlátozta az akaratának megfelelő magatartás tanúsításában”, így „a fenyegetés hatására, mely az ijedtségéből adódott”, megelőzés céljából nyúlt érte hirtelen, mikor a kezéből kirántotta, „a baleset menthető felindulásból következett be”. Ezzel összefüggésben idézte a büntethetőséget kizáró okok közül a kényszer és a fenyegetés Btk. 19. §-ában, valamint a jogos védelem Btk. 21-22. §-ában írt szabályait. Kifejtett érvei alapján cselekménye gondatlanságból elkövetett emberölés vétségeként tartotta helyesnek minősíteni.

[34] Indokolatlannak látta az emberölés nyereségvágyból elkövettként minősítését, mert „shock hatása alatt állva, hirtelen kézmozdulattal” vette magához a sértett értékeit, ráadásul az okozott kár megtérült. A különös kegyetlenséggel elkövetést azért nem tartotta felróhatónak, mert „időarányosan a dolgok nem függenek össze tartózkodási hellyel sem és felgyújtva néhai sértett nem lehetett este 7 órakor, mert ő 7.15-kor a kocsmában volt”. A Btk. 160. § (2) bekezdés f) pontjában írt minősítő körülmény – általa vélt – megállapítását ugyancsak sérelmezte, mert nem követett el több ember sérelmére emberölést. A Btk. 160. § (2) bekezdés k) pontjában írt minősítő körülmény pedig „azért nem valósult meg, mert az illető fogyatékos nem volt és korlátozottan képesnek sem mondható”.

[35] Tagadta továbbá a jogerős ítéletben terhére rótt testi sértés büntette kísérletének, kapcsolati erőszak büntettének és a kiskorú veszélyeztetése büntettének elkövetését, hivatkozva arra, hogy sem gyermekein, sem a feleségén nem volt sérülés. Vélekedése szerint az eljárás során beszerzett bizonyítékok is alátámasztották, hogy soha nem bántalmazta a családtagjait.

[36] Az indítványhoz csatolt „kísérő levél” megnevezésű beadványban a rendelkezésre álló bizonyítékok elemzésével tovább érvelt a néhai sértett sérelmére megvalósított cselekmény gondatlanságból emberölés vétségeként történő minősítése iránt.

[37] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1586/2023/2. számú átiratában a terhelt indítványát részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[38] A felülvizsgálati eljárás Be. 650. § (2) bekezdésében írt szabályait idézve kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban tényállás megalapozottsága és a tényállás megállapítását eredményező bizonyítékokértékelő tevékenység mikéntje sem, ezért a bűnösség kérdése és a minősítés helyessége is csak az ítéleti tényekkel összhangban álló tényállítások alapján vitatható.

[39] Az ölési cselekmény végrehajtásának terhelt általi vitatását pedig az irányadó tényállással teljes mértékben ellentétesnek látta. Megítélése szerint ugyanis a terhelt az ölési cselekményt tervszerűen, az öléshez és a nyomok eltüntetéséhez szükséges eszközöket is előzetesen magához véve hajtotta végre úgy, hogy ennek során a taglózópisztollyal legalább 18 rendbeli sérülést okozva, „szétverte” a sértett koponyáját. A tényállás továbbá azt is tartalmazza, hogy a terheltet a sértett értékeinek megszerzése, azaz közvetlen anyagi haszonszerzés is motiválta. Ekként az előre kitervelten, nyereségvágyból elkövetés felrovását is helyesnek látta.

[40] Utalt rá, hogy a különös kegyetlenséggel elkövetés megállapítását nem a sértett testének felgyújtása, hanem a többirányú, kitartó, közepes-nagy erőbehatással végrehajtott, nagyszámú sérülést okozó bántalmazás alapozza meg.

[41] Érvelése szerint a jogerős ítélet már nem róta a terhelt terhére a több ember sérelmére való elkövetést, mert a tanú 2 sérelmére végrehajtott cselekményt nem emberölés

kísérleteként, hanem testi sértés büntettének kísérleteként minősítette. E minősítő körülmény megállapításának kifogásolását ezért szükségtelennek értékelte.

[42] Egyetértett ugyanakkor a terhelttel, hogy néhai sértett nem volt a bűncselekmény elhárítására korlátozottan képesnek tekinthető, mert a megállapított tényállás szerint 70 éves kora ellenére mozgásszervi betegségben nem szenvedett, képes volt magát ellátni, a taglózópisztollyal történt meglövése ellenére még ellenállás tanúsítására is képes volt. Ezzel együtt arra az álláspontra helyezkedett, hogy a terhelt ölési cselekménye e minősítő körülmény nélkül is háromszor súlyosabban minősül, így a Btk. 160. § (2) bekezdés k) pontja szerinti minősítő körülmény téves megállapítása sem vezetett törvénysértő büntetéshez.

[43] A tényállás alapján továbbá a terhelt volt a támadó, ezért – álláspontja szerint – a fenyegetésre, jogos védelemre történő hivatkozás sem foghat helyt, arra is figyelemmel, hogy a támadás utáni esetleges sértetti ellenállás jogos védelmi helyzetet nem alapoz meg.

[44] Az irányadó tényállással ellentétesnek, ezért figyelembe nem vehetőnek látta azt a terhelti hivatkozást, amely szerint a családját soha nem bántotta. Mivel a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, ezért tanú 2 indítványhoz mellékelte nyilatkozatának figyelembevételét is kizártnak tartotta.

[45] Erre tekintettel a jogerős ítélet hatályában fenntartására tett indítványt.

[46] 3. A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében fenntartotta a felülvizsgálati indítványban írtakat, tovább elemezve a rendelkezésre álló bizonyítékokat.

[47] Indítványát kiegészítve azt is kifejtette, hogy a Btk. 216. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (3) bekezdés a), b), c) és d) pontja szerint minősülő bűncselekmény elkövetése sem róható a terhére, az egyes minősítő körülmények megállapíthatóságát külön-külön cáfolva.

[48] Észrevételéhez „kártalanítási indítvány” megnevezésű beadványát is csatolta, kérve a szabadságvesztés végrehajtása során elszenvedett sérelmeiért és „az eljárási hibák végett is” kártérítés megítélését a javára. „Kísérő levél” megnevezésű beadványában pedig amellet érvelt, hogy nem tekinthető büntetett előéletűnek és családját nem bántotta.

[49] **III. A felülvizsgálati indítvány nem alapos.**

[50] 1. A terhelt beadványában a felülvizsgálat egyetlen törvényi okára sem hivatkozott, ezért a Kúria elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány elbírálására rendelkezik-e hatáskörrel. A Kúria ugyanis kizárólag az eljárási törvényben meghatározott rendkívüli jogorvoslat keretében – a rendkívüli jogorvoslati eljáráshoz a törvényben támasztott feltételek fennállása esetén – bírálja felül az alapügyben meghozott jogerős ügydöntő határozatot.

[51] A beadványok, nyilatkozatok elbírálásának alapvető rendező elve szerint azokat soha nem a megnevezésük, hanem mindenkor a tartalmuk szerint kell megítélni (BH 2003.355.). Az Alkotmánybíróság gyakorlata ugyanezt a rendező elvet követi {3227/2013. (XII. 12.) AB végzés [14] bekezdés, 3156/2013. (VII. 24.) AB végzés [14] bekezdés}.

[52] A Kúriának címzett beadvány tartalma szerint a terhelt amellet érvelt, hogy a terhére megállapított cselekmények egy részét (a jogerős ítélet szerint tanú 2 sérelmére megvalósított testi sértés büntettének kísérletét és a kapcsolati erőszak büntettét, valamint a 3 rendbeli kiskorú veszélyeztetésének büntettét) nem követte el, míg a néhai sértett sérelmére megvalósított bűncselekmény nem – szándékosan elkövetett – emberölés büntette, hanem – gondatlanságból elkövetett – emberölés vétsége. Azaz, a beadvány tartalmában pontosan a Be. 651. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott jogosult részéről benyújtott, a testi sértés büntette kísérletének, a kapcsolati erőszak büntettének és a kiskorú veszélyeztetésének a megállapítását támadó részében a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában, az emberölés szándékos elkövetését vitató részében pedig a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont első fordulatóban írt törvényi okra alapított felülvizsgálati indítványnak felel meg.

[53] Ekként a terhelt beadványa valóban felülvizsgálati indítványként szorult elbírálásra.

[54] 2. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[55] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, míg a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjának első fordulata szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést.

[56] A felülvizsgálati eljárás megkerülhetetlen szabálya [Be. 650. § (2) bekezdés], hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. Ezzel összhangban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[57] E szabályok pontosan abból fakadnak, hogy a felülvizsgálat a jogerős [azaz a Be. 456. § (1) bekezdése értelmében végleges és mindenkire kötelező döntést hordozó] ítélet elleni jogi, nem pedig ténybeli kifogások érvényesítését biztosító rendkívüli jogorvoslat. Éppen ezért a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítéltető meg.

[58] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban nem csupán a jogerős ítéletben írt tényállás támadhatatlan, de az a mérlegelő tevékenység is, amely e tényállás megállapítására vezetett. A felülvizsgálat során a felmerült bizonyítékok felülmérlegelésére, az ítéleti tényállás esetleges megalapozatlanságát érintő következtetések levonására, eltérő tényállás megállapítására az eljárási törvény nem biztosít lehetőséget.

[59] Az alapügyben eljáró bíróság ténymegállapító tevékenységével szemben felhozott kifogások tehát valóságuk esetén sem a büntető anyagi jog szabályainak a megsértését jelentik. Ehhez képest a büntető anyagi jog szabályai akkor szenvednek sérelmet, ha az eljáró bíróság a megállapított tényállásból törvénysértő jogi következtetést vont le akár a bűncselekmény megvalósulását, akár annak minősítését illetően.

[60] A felülvizsgálati indítványnak a jogerős ítéletnek ellentmondó tényállításai ezért a tényállás felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadását jelentik, így az indítvány elbírálása során figyelmen kívül maradnak.

[61] Az indítványozó pedig az irányadó tényállással ellentétesen állította, hogy soha nem bántalmazta a családtagjait, amiként az irányadó tényállásban foglaltakhoz képest szögesen eltérően vázolta a néhai sértett sérelmére elkövetett cselekmény lefolyását is. A felülvizsgálati eljárásban érinthetetlen tényállásban foglaltakkal szembenálló terhelti tényállítások tehát az indítványt e részében törvényben kizárttá teszik.

[62] A Be. 650. § (2) bekezdésében és a 659. § (1) bekezdésében írt szabályok folytán, továbbá felülvizsgálat keretében valamely büntethetőséget kizáró ok hiányára vont következtetés helyessége is kizárólag az irányadó tények alapulvételével vizsgálható (BH 2017.323.II., BH 2011.183., EBH 2011.2395.). Következésképpen, a felülvizsgálati eljárásban kizárólag abban az esetben kerülhet sor a terhelt büntethetőségét kizáró ok – így kényszer, fenyegetés [Btk. 19. § (1) bekezdés] vagy jogos védelem [Btk. 22. § (1) bekezdés] – megállapítására, ha a jogos védelmi helyzetét megalapozó életbeli tények a jogerős ítéletben foglalt tényállásból is kitűnnek.

[63] Mivel pedig a jogerős ítéleti tényállás szerint néhai sértett nem kényszerítette a terheltet, hogy oltsa ki az életét, és semmilyen módon nem is támadott rá a terheltre, ezért az önmagában is nehezen értelmezhető terhelti kifogások valójában ismételten az irányadó tényállás támadásával egyenértékűek.

[64] Mindez azt jelenti, hogy a terhelt indítványa a testi sértés büntette kísérletének és a kapcsolati erőszak büntettének a megállapítását támadó, valamint az emberölés büntette kapcsán a büntethetőséget kizáró okot állító részében törvényben kizárt. A kiskorú veszélyeztetése büntettének megvalósulását és az emberölés szándékos vagy gondatlan elkövetését, illetve annak helyes minősítését érintő, a Be. 659. § (5) bekezdése szerinti felülbírálatot pedig az irányadó tényállásban rögzített életbeli tények szem előtt tartásával kell elvégezni.

[65] Arra pedig már csak a megjegyzés szintjén tér ki a Kúria, hogy a terhelt közösség tagja elleni erőszak büntettében történő elmarasztalására az alapügyben nem került sor, így a Kúriára 2024. február 23-án érkezett terhelti beadványnak a Btk. 216. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (3) bekezdés a), b), c) és d) pontja szerint minősülő bűncselekmény megvalósítását cáfoló érvei az ügyben nem értelmezhetők.

[66] 3. A kiskorú veszélyeztetésének büntettét az a kiskorú nevelésére, felügyeletére vagy gondozására köteles személy követi el, aki e feladatából eredő kötelességét súlyosan megszegi, és ezzel a kiskorú testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszélyezteti [Btk. 208. § (1) bekezdés].

[67] A terhelt mint a három, tizennyolcadik életévét be nem töltött kiskorú gyermeke felett szülői felügyeletet gyakorló szülő részéről a törvény által megkívánt speciális alanyiség nem vitásan fennállt. A továbbiakban ezért azt kellett vizsgálni, hogy a terhelt tanúsította-e a törvényben megkívánt elkövetési magatartást (azaz a nevelési, felügyeleti, gondozási feladataiból eredő kötelességét súlyosan megszegte-e), illetve az elkövetési magatartással okozati összefüggésben a bűncselekmény törvényi tényállásban meghatározott eredménye (a kiskorú gyermekek testi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődésének veszélyeztetettsége) beállt-e.

[68] Az alapügyben eljáró bíróságok e tekintetben jelentőséggel bíró ténymegállapításai szerint pedig a terhelt

- kiskorú gyermekei rendszeresen szem- és fültanúivá váltak a terhelt által a tanú 2 sérelmére megvalósított szóbeli és fizikai agresszióknak, sőt, a terhelt rájuk is kezet emelt, amikor megpróbálták megakadályozni édesanyjuk bántalmazásának folytatását {elsőfokú ítélet [7] bekezdés},

- jövedelmének jelentős részét saját alkoholfogyasztásának finanszírozására fordította családja szükségleteinek kielégítése helyett, ezzel pedig kiskorú gyermekeit is nélkülözésnek tette ki {elsőfokú ítélet [7] bekezdés},

- 2021. december 18-án az esti órákban ittas állapotban a gyermekei jelenlétében szidalmazta, majd kiskorú személy 1 szeme láttára egy csontozókéssel megsebezte tanú 2-t {elsőfokú ítélet [9]-[10] bekezdés},

- 2021. december 30-án néhai sértett megölését követően az esti órákban az emberölés bizonyítékainak eltüntetésére, a halott sértett vérével szennyezett taglózó és az eltulajdonított, ugyancsak véres ékszerek lemosására kényszerítette kiskorú tanú 1-et és kiskorú tanú 4-et, sőt, másnap az eltulajdonított ékszereket is velük akarta zálogházba vitetni {elsőfokú ítélet [26]-[28] bekezdés}.

[69] A felsoroltakkal pedig a terhelt külön-külön is olyan magatartást tanúsított, amely mindenben megfeleltethető a kiskorú veszélyeztetése törvényi tényállásában megkívánt

súlyos szülői kötelességszegésnek, illetve az egyes cselekvősegeket külön-külön tekintve is megállapítható az eredmény bekövetkezte is.

[70] A szülői jövedelem alkoholfogyasztásra való fordítása a gyermekek ellátása helyett, ezzel a gyermek szükségleteinek rendszeres kielégítetlenül maradása a gondozási feladatok olyan, visszatérő megszegését jelenti, amely a gyermekek testi fejlődésének veszélyeztetésére alkalmas. Ugyancsak súlyos, visszatérő szülői kötelezettségszegésként kell értékelni az ittas állapotban tanúsított szóbeli és tetteges agressziót, amely a gyermekek érzelmi és erkölcsi fejlődését is veszélyezteti.

[71] Végül, tanú 2 nyakának kiskorú személy 1 jelenlétében az élet kioltására is alkalmas eszközzel – csontozókéssel – való megsebzése, valamint kiskorú tanú 1-nek és kiskorú tanú 4-nek a kényszerítése az emberölés nyomainak eltüntetésére olyan kirívóan durva, embertelen, a terhelt szülői mivoltával összeegyeztethetetlen kötelességszegésként bírálendő el, amely önmagában is veszélyezteti a gyermekek érzelmi és erkölcsi fejlődését. A szülőnek mint nevelőnek alapvető feladata ugyanis, hogy a gyermekét megóvja minden olyan lelki megrázkódtatást okozó eseménytől, amely a pszichés károsodás veszélyével jár. Ehhez képest az alapvető szülői feladatok súlyos megszegését jelenti, ha a gyermekek éppen a szülő magatartása folytán kényszerülnek a számukra sokkoló események átélésére (Bhar.III.1.080/2021/13.).

[72] Mindezek fényében a terhelt bűnösségének megállapítása 3 rendbeli kiskorú veszélyeztetése büntetőben [Btk. 208. § (1) bekezdés] a büntető anyagi jog szabályaival összhangban álló, ezért törvényes.

[73] 4. Alaptalanul hivatkozott a terhelt arra is, hogy néhai sértett halála miatt nem szándékosság, hanem csupán gondatlanság terheli.

[74] A (gondatlan) emberölés vétsége a tárgyi oldalon teljesen megegyezik a (szándékos) emberölés büntetőjével. Ami az emberölés e két alakzatát megkülönbözteti, az az alanyi oldalon van: ott a szándék kell, itt a gondatlanság elég (Bhar.III.73/2024/10.). Ha pedig az elkövető szándéka csak a testi sértésre terjed ki, míg a halál bekövetkezte miatt gondatlanság terheli, (halált okozó) testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés II. fordulat] miatt tartozik büntetőjogi felelősséggel. Következésképpen, gondatlan emberölés megállapítására kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha az elkövető szándéka nem csupán a halálos eredmény okozására nem, de bármely testi sérülés okozására sem terjed ki.

[75] Gondatlanságból követi el a bűncselekményt, aki előre látja cselekményének lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában (tudatos gondatlanság), vagy cselekménye lehetséges következményeit azért nem látja előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztja [hanyag gondatlanság (Btk. 8. §)].

[76] Szándékosan pedig az követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja (egyenes szándék), vagy e következményekbe belenyugszik [eshetőleges szándék (Btk. 7. §)].

[77] E törvényi rendelkezések figyelembevételével pedig a terhelt gondatlansága mind a testi sérülés, mind a halálos eredmény tekintetében kizárható, mert ezen eredmények bekövetkezését nem csupán előre látta, de kifejezetten kívánta is.

[78] A megállapított tényállás szerint ugyanis a terhelt a sértett házában hirtelen elővette a magával vitt taglózópisztolyt, és azzal rálőtt a sértettre, majd – miután néhai sértett az őt ért támadás ellen védekezni kezdett – dulakodni kezdett vele. Ennek során a terhelt a kezében tartott taglózópisztollyal legalább 18 ízben, közepes-nagy erővel fejen ütötte a sértettet, aki ráadásul további, legalább 14 rendbeli tompa erőbehatástól származó sérülést is elszenvedett a terhelt által kifejtett bántalmazás folytán. A terhelt által alkalmazott erő kifejtés következtében

a sértett az arckoponya, az agykoponya és a koponyaalap többszörös, darabos törését, továbbá lágyburok alatti vérgyülemet és többszörös agyzúzódást szenvedett el.

[79] Az összesen – legalább – 32 rendbeli erőbehatás, köztük legalább 18 rendbeli, minimálisan közepes erővel kifejtett, eszköz használatával párosuló erőbehatás ismeretében könnyen belátható a tarthatatlansága annak a terhelti vélekedésnek, miszerint szándéka nem hogy a sértett halálának okozására, de még testi sérülés okozására sem terjedt ki. Ehhez képest a sértett testére irányított, sérülés kiváltására alkalmas erő kifejtése – menjen az végbe akár eszköz használatával, akár pusztá kézzel – fogalmilag egyenes szándékkal tanúsított magatartás, és az egyenes szándékkal végrehajtott cselekmény következtében a sértett által elszenvedett sérülés(ek) mint eredmény miatt az elkövetőt (az erőbehatások száma, nagysága, az alkalmazott eszköz stb. függvényében) legalább ehetőleges szándék terheli. A konkrét esetben e tényezők szem előtt tartásával a terhelt egyenes szándékkal okozott testi sérülést néhai sértettnek.

[80] A halálos eredmény tekintetében a Kúria az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. BJE jogegységi határozatának I. pontjában írtak alapulvételével kell állást foglalni a terhelt szándékát illetően.

[81] E körben a sértett által elszenvedett sérülések száma igényel értékelést, amely az íméntiek szerinti minimum 32 rendbeli erőbehatásra keletkezett, amelyek közül legalább 18 rendbeli erőbehatás eszköz alkalmazásával párosult, és az alkalmazott eszköz egy 37 cm hosszúságú fémtárgy volt. Másodszor, a bántalmazással érintett testtájék – fej – tudvalevőleg létfontosságú szerveket rejt, amely testtájékok nagyszámú sérülést okozó, az íméntiek szerint részben középest meghaladó erőbehatással végbemenő támadása objektíve felveti a halál bekövetkezésének lehetőségét. Ez a sértett fejére irányzott ütések mérő terhelt számára is tudott volt. A bántalmazás erejét, az okozott sérülések súlyosságát jól jellemzi, hogy a sértett életét az idejekorán érkező szakszerű orvosi segítség sem menthette volna meg {elsőfokú ítélet [30] bekezdés}. Kiemelendő továbbá, hogy a tettelegességet a „jó fizikumú” terhelt fejtette ki az idős kora miatt meggyengült fizikai állapotú női sértettel szemben. A terhelt javára végletesen eltolódott erőviszonyok mellett végbement bántalmazás pedig az elkövetői szándék megítélésére is következtetési alapul szolgál.

[82] A legalább 32 rendbeli sérülést eredményező, nagyobbbrészt eszköz használatával párosuló, túlnyomóreszt a fejre irányuló, nagyszámú esetben közepes, vagy azt meghaladó erővel végbemenő, és – a lentebb kifejtettek szerint – az életkora, egészségi állapota mellett az érdemi védekezésre eleve korlátozottan képes sértett ellen irányuló bántalmazás pedig a testi sérülés okozására irányuló szándékon túlmutat, amennyiben a terhelt tudatában szükségképpen fel kellett merülnie a magatartása halálos eredmény okozására való alkalmasságának. Amikor pedig a terhelt e felismerés ellenére folytatta a sértett bántalmazását, azzal a halálos eredmény bekövetkezése iránt nem csupán közömbös maradt, de magatartásából kitűnően kifejezetten kívánta azt. Ez pedig – az előre kiterveltség ismérveinek lentebbiek szerinti teljesülésére is figyelemmel – cselekményének (szándékos) emberölés büntettként történő minősítését vonja maga után.

[83] 5.1. Az emberölés minősített eseteinek megvalósulását illetően a 3/2013. BJE jogegységi határozat II. pontja tartalmaz iránymutatást.

[84] Eszerint az emberölés előre kitervelten történő elkövetése feltételezi, hogy az elkövető az ölési cselekmény véghezvitelének helyét, idejét és módját átgondolja, a végrehajtást akadályozó vagy segítő tényezőket felmérje és a lényeges előkészületi, elkövetési és az elkövetés utáni mozzanatokat figyelembe vegye. Az előre kiterveltséget a tervszerű és céltudatos magatartás jellemzi. Ez az ölési cselekmény részleteinek átgondolását, viszonylag hosszabb időn át történő fontolgatását, a cselekmény elkövetési szakaszainak

megfelelő mozzanatok mérlegelését jelenti. Nem feltétel azonban az említett tényezők együttes fennállása.

[85] Pontosan ez a tervszerű és céltudatos magatartás tükröződik abban, hogy a terhelt egy emberi élet kioltására alkalmas késsel, valamint – a sértett életének kioltásához felhasznált – fém taglózópisztollyal felszerelve kereste fel a sértettet. Az elkövetés utáni feladatok előzetes átgondolását és az átgondolásnak megfelelő cselekvést tükrözi, hogy a terhelt elindulását megelőzően „Molotov-koktél” is készített, tanú 2 érdeklődésére kifejezetten ki is nyilvánította, hogy (a sértett) „égni fog”, és a sértett életének kioltását követően pontosan eszerint járt el. A terhelt tehát már kifejezetten azzal a céllal indult el – amit szóban is kinyilvánított –, hogy a sértettet megölje; azaz, azt már indulása előtt elhatározta. A mindennapi élet tevékenységeinek ellátásához teljességgel szükségtelen, kifejezetten gyújtogatás céljait szolgáló „Molotov-koktél” is nem csupán elkészítette, de azt magához vette, a sértett ingatlanába vitte, és a sértett megölését követően nyomait ezen égésgyorsító használatával kísérelte meg eltüntetni. A sértett testi épségének támadására szolgáló eszközök és az égésgyorsító előzetes összekészítése, a sértett ingatlanába való elvitele, majd a sértett ezen eszközök felhasználásával való bántalmazása és a nyomok ezen égésgyorsítóval való eltüntetése pedig nyilvánvaló oksági kapcsolatot mutat.

[86] Azaz, a terhelt azért vitte magával az egyébként sertések elkábítására szolgáló, és a szomszédi kapcsolatok ápolásához egyébként szükségtelen taglózópisztolyt, mert előzetesen kimódolt terve szerint azzal kívánta bántalmazni a sértettet, és azért vitte magával a szilveszteri köszöntéshez ugyancsak nem szükséges „Molotov-koktél”, mert ugyanezen előzetesen kimódolt terve szerint a sértett bántalmazását követően azzal kívánta elérni a felelősségre vonásának bizonyítékaul szolgáló, általa esetlegesen hátrahagyott biológiai anyagmaradványok megsemmisítését.

[87] Ekként a jogerős ítélet törvényesen minősítette előre kitervelten elkövettként a terhelt által elkövetett emberölést [Btk. 160. § (2) bekezdés a) pont].

[88] 5.2. Nyereségvágyból elkövetettnek minősül az emberölés, ha a tényállás egyértelműen tartalmazza, hogy a terheltet a cselekmény elkövetésében a sértett értékeinek megszerzése motiválta, és az elkövető ezen indokának megfelelően a sértett értékeit az ölési cselekmény követően megszerezte és a hasznot realizálta (Bfv.III.782/2021/11.).

[89] A konkrét esetben az irányadó tényállás nem rögzíti ún. tudati tényként, hogy a terheltet a sértett értékeinek a megszerzése motiválta volna az ölési cselekmény végrehajtásában, csupán azt tartalmazza, hogy a terhelt az ölést követően lehúzta a sértett aranygyűrűjét és kitépte a füléből a fülbevalóit. Ez alapján felvetődhetne, hogy a terhelt dologelvételre irányuló szándéka csak az ölés végrehajtása után alakult ki, és ezért a nyereségvágyból való elkövetés helyett a kifosztás [Btk. 366. § (1) bekezdés b) pont] megállapítása indokolt. A tényállásban rögzített egyéb tények ugyanakkor cáfolják a dologelvételi szándék utólagos kialakulását.

[90] Ezek sorában elsőként azt kell rögzíteni, hogy a végrehajtást megelőzően élettársa pontosan a szűkös anyagi javak alkoholra való költését, a család megélhetésének veszélyeztetését kérte számon a terhelten {elsőfokú ítélet [11] bekezdés}. Ez volt a közvetlen előzménye a sértett életének tervszerű kioltására való felkészülés megkezdésének. Szembeötlő, hogy a terhelt a tiszta értelemmel felfoghatatlan tettét racionális tervszerűséggel vitte véghez, amelyhez képest racionális magatartásának végpontja az elhunyt sértett értékeinek elvétele volt. Az előzetes terveknek megfelelően végigvitt racionális cselekménysor végpontja pedig a cselekvés végcéljával azonos. E végcél a külvilág számára is oly mértékben nyilvánvaló volt, hogy tanú 2 a sértett haláláról tudomást szerezve nyomban azt kérdezte a terheltől, hogy mit hozott el a sértett ingatlanából {elsőfokú ítélet [26] bekezdés}. Az a felvetés pedig, miszerint a terhelt „shockhatás alatt, hirtelen mozdulattal”,

tehát állítása szerint nem tudatos magatartással vette el a sértett ékszereit, nyilvánvaló fogalmi képtelenség, amit a cselekmény motivációján kívül az eltulajdonított ékszerekkel való későbbi, tervszerű bánásmód – megmosatásuk és a zálogba adásukra való felszólítás – is egyértelműen cáfol.

[91] Ilyen körülmények között a nyereségvágyból való elkövetés ismérvei is hiánytalanul azonosíthatók a terhelt magatartásában [Btk. 160. § (2) bekezdés b) pont].

[92] 5.3. A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításánál elsősorban emberieségi, valamint erkölcsi szempontok a meghatározók. A különös kegyetlenség fogalma alá az „átlagost” lényegesen meghaladó szenvedéssel járó, rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, gátlástalanul, az emberi méltóság mély megalázásával vagy az elkövető emberi mivoltából kivetkőzve véghezvitt ölési cselekmények vonhatók. Annak, hogy a sértett eszméletlensége folytán ténylegesen elviselt-e fájdalomérzést, nincs jelentősége, miként nincs különösebb jelentősége az elkövetés eszközének sem. Így megállapítható a súlyosabb minősítés akár akkor is, ha az elkövető az ölési cselekményekhez általában használatos eszköz igénybevétele nélkül, pusztá kézzel, agyonveréssel, rúgással vagy taposással valósítja meg a cselekményt. Az eszköz nélkül – lábbal, pusztá kézzel – testszerte történő, elhúzódo bántalmazás esetén, ha az ölésre irányuló szándék megállapítható, a sértettnek okozott sérülések nagyobb száma, súlya és jellege alapján általában következtetés vonható az emberölés embertelenségére is (3/2013. BJE jogegységi határozat II.4. pont).

[93] A különös kegyetlenséggel elkövetés jogegységi határozatban körülírt ismérvei pedig a támadott ítéletben rögzített tényállásban is felismerhetők. A jelentős számú, legalább 32 rendbeli sérülést okozó, részben középest meghaladó erővel véghezvitt, részben – nagytestű állatok megölésére szolgáló – eszközzel megvalósult bántalmazás olyan kirívó brutalitást jelent, amely önmagában, kétséget kizáróan a vizsgált minősítő körülmény [Btk. 160. § (2) bekezdés d) pont] megállapítását vonja maga után még akkor is, ha az irányadó tényállás szerint a sértett testének felgyújtásakor már nem élt és így ez utóbbit a különös kegyetlenség vizsgálata során – ahogy azt a bíróság jogerős ítéletében is tette – valóban figyelmen kell hagyni.

[94] 5.4. A terhelt – és a Legfőbb Ügyészség – érveivel szemben a Kúria abban is osztotta az alapügyben eljáró bíróságok jogkövetkeztetését, hogy az irányadó tényállásból a bűncselekmény elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetés megállapítására vezető életbeli tények is kiolvashatók.

[95] Ennek kapcsán előljáróban utalni kell arra, hogy a bűncselekmény elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes sértett sérelmére való elkövetés – esetenként kisebb szövegbéli eltérésekkel – számos bűncselekmény alap- vagy minősített esetének tényállási eleme. A közös ezekben az, hogy „a bűncselekmény” elhárításában való korlátozottságra utalás mindig arra a bűncselekményre vonatkozik, amelynek törvényi tényállásában szerepel; ehhez képest nem ugyanazok tényezők eredményezhetik a bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes állapot megállapíthatóságát egy erőszakos bűncselekmény, mint például a Btk. 373. § (1) bekezdésében írt csalás esetében.

[96] A kérdéses minősítő körülmény megállapításának abban az esetben van helye, ha a sértett idős korú, és fizikai vagy szellemi képességeinek pontosan az előrehaladott életkorából fakadóan csökkent volta fokozottan kiszolgáltatottá, védtelenné teszi az adott konkrét bűncselekménnyel, jelen esetben az emberöléssel, azaz az élete ellen irányuló erőszakos magatartással szemben. Ennek megfelelően az elhárításra korlátozottan képes személy sérelmére megvalósított emberölés akkor képez súlyosabban minősülő esetet, ha a korlátozottság a védekezés fizikai gátjából fakad és az a sértett idős korára vagy fogyatékoságára vezethető vissza. Annak megítélése, hogy a sértett elhárításra korlátozottan volt-e képes, egyrészt a sértett életkorának a mentális és fizikai állapotával összefüggésében

kell jelentőséget tulajdonítani, másrészt a támadás jellegének és a kialakult erőviszonyoknak az egybevetését igényli (3/2013. BJE jogegységi határozat II.11. pont).

[97] A 70. életévét betöltött, a Magyarországon a születéskor várható élettartam vége felé közelítő, ezért életének utolsó periódusát megelő sértett ekként feltétlenül idős korúnak tekinthető. E körülmény pedig – az átlagos, koruk folytán erejük teljében lévő személyekhez képest – akkor is a fizikai támadással szembeni védekezés korlátozottságát jelentheti, ha további fogyatékossgot eredményező betegség vagy állapot nem állapítható meg. Jelen esetben azonban az irányadó tényállás a Legfőbb Ügyészség kiemelésével szemben nem csupán azt rögzíti, hogy mozgásszervi betegségben nem szenvedett, de azt is, hogy a korával együtt járó betegségekben viszont igen {elsőfokú ítélet [6] bekezdés}. Ezzel összhangban a tényállás azt is tartalmazza, hogy a sértett idős kora folytán meggyengült fizikai állapotú volt, és pontosan ebből kifolyólag nem tudott érdemi ellenállást kifejteni az őt ért támadással szemben {elsőfokú ítélet [16] bekezdés}. Bár kétségkívül a sértett – miután felismerte az élete ellen irányuló támadást – önmagához képest, ereje végső megfeszítésével relatíve erős ellenállást fejtett ki, idős kora azonban ennek határt szabott; más oldalról fogalmazva, a terhelt annak ismeretében követte el tettét, hogy az idős női sértett – éppen ezen körülményeknél fogva – kevésbé hatékony ellenállásra képes az átlagosnál.

[98] Az ítéleti tényállásból ekként a sértett idős kora, az idős korából fakadóan csökkent fizikai képességei, és a védekezési lehetőségeinek ez okból fakadóan korlátozott jellege is kitűnik.

[99] Ez pedig mindenben megfeleltethető a Btk. 160. § (2) bekezdés k) pontjában megkövetelt ismérveknek.

[100] 5.5. A Debreceni Ítéltábla – ítélete rendelkező részében és az indokolás [24] bekezdésében is szabatosan megfogalmazott módon – mellőzte a terhelt által megvalósított emberölés Btk. 160. § (2) bekezdés g) pont szerinti minősítését. A több emberen elkövetés vitatásával tehát a terhelt olyan minősítést kifogásolt, amit a jogerős ítélet nem is rótt a terhére.

[101] 6. Végül a Kúria rögzíti, hogy a terhelt beadványaiban szereplő további indítványok – így kiemelten a „kártalanítási indítvány” – elbírálása a hatáskörén kívül esik, az a Be. XC. Fejezetében meghatározott rendkívüli jogorvoslati eljáráson túlmutat.

[102] 7. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[103] IV. A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[104] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdésének első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró